

Sevim Ak

Resimleyen: Behiç Ak

DÖRTGÖZ

26

basım

Sevim Ak DÖRTGÖZ

Resimleyen: Behiç Ak

Yayın Koordinatörü: İpek Şoran
Düzeltili: Mehmet Erkurt
İç Tasarım: Gözde Bitir Tufan
Tasarım Uygulama: Güldal Yurtoğlu

1. Basım: 2009

26. Basım: 2000 adet, Nisan 2024

ISBN 978-975-07-1073-5

© Can Sanat Yayınları A.Ş., 2009

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak
kısa alıntılar dışında yayımcının yazılı izni
olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Can Sanat Yayınları Yapım ve Dağıtım Tic. ve San. A.Ş.

Yayıncı Sertifika No: 43514

Maslak Mh. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza No: 9/25 Sarıyer, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 89 Faks: 252 72 33

cancocuk.com cancocuk@cancocuk.com

Baskı ve Cilt: BPC Matbaacılık Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Sertifika No: 48745; Adres: Cevizlik Mah. Hüsreviye Sok.
Erşen İş Hanı No:15 Kat:3-38 Bakırköy, İstanbul

CAN
ÇOCUK

Bu kitabın sahibi:

Sevim Ak

Samsun'da doğan Sevim Ak, 1976'da Yıldız Teknik Üniversitesi Kimya Mühendisliği'nden mezun oldu. Biyokimya uzmanlık eğitiminin ardından yirmi beş yıl Heybeliada Sanatoryumu'nda ve özel kliniklerde çalıştı. 'Oyun oynamaya' benzettiği yazma tutkusu öğrencilik yıllarına uzanan Sevim Ak'ın ilk öyküsü 1985'te, Cumhuriyet gazetesinin pazar ekinde yayımlandı. İlk çocuk kitabı *Uçurtmam Bulut Şimdi* (1987), yayımlandığı yıl Akademi Kitabevi Çocuk Edebiyatı Öykü Ödülü'nü kazandı. *Düşlere Sobe* adlı çocuk oyunu İstanbul Şehir Tiyatroları'nda, *Horoz Adam* ve *Korsan* adlı kitabından aynı adla uyarlanan oyun da Ankara Devlet Tiyatroları'nda sahnelendi. *Horoz Adam* ve *Korsan*, aynı zamanda Uluslararası Çocuk ve Gençlik Kitapları Kurulu'nun (IBBY) "Engelli Çocuk ve Gençlere Dair Göze Çarpan Kitaplar" kataloğuna seçildi. 2000-2007 arasında, İLKİYAR Vakfı'nın Gezici Projeleri kapsamında, ODTÜ'nün desteğiyle 160 yatılı bölge okulu ve 30 köy okulunda gerçekleştirdiği öykü okuma ve yazma etkinliklerindeki anı ve izlenimlerini, *Güneşin Çocukları* adlı kitapta topladı. Bu etkinliklerin sonuçları Fransa'da *Lignes D'Ecrites*'ün çeşitli sayılarında da yayımlandı. Çocuklar için otuzdan fazla kitap kaleme aldı. Bazı kitapları Almanca, Arapça, Korece ve Felemenkçe'ye çevrildi. *Kırk Şemsiye* adlı resimli öykü kitabı, Çocuk ve Gençlik Yayınları Derneği (ÇGYD) tarafından 2006 yılının En İyi Resimli Kitabı seçildi. 2009'da Astrid Lindgren Anma Ödülü, 2012'deyse Hans Christian Andersen Ödülü gibi çocuk edebiyatının Nobel'i kabul edilen, iki prestijli ödüle aday gösterildi. Televizyon çocuk programları için senaryolar, *Leylak Kardeş* adlı animasyon dizisi için öyküler yazdı. Edebiyatta 35. yılını kutladığı 2023'te, Troya Folklor Araştırmaları Derneği'nin düzenlediği Troya Kültür Sanat Ödülleri kapsamında Oğuz Tansel Çocuk Edebiyatı Ödülü'nün sahibi oldu. Çocukların sorunları üzerine düşünürken kendini hep yeni bir kitabın içinde bulan Sevim Ak, İstanbul'da yaşıyor. Şehrin özellikle çok sevdiği sokaklarında ve adalarında, kedilerin ve martıların eşliğinde bambaşka hayatları ve hayalleri öyküleştiriyor.

Yazarın yayınevimizden çıkan diğer kitapları:

AZ BUÇUK TEO
BABAMIN GÖZLERİ KEDİ GÖZLERİ
ÇİLEKLİ DONDURMA
DALGALAR DEDİKODUYU SEVER
DOMATES SAÇLI KIZ
ESKİLER ALIRIM
GAZETE FISILTILARI
GEMİCİ DEDEM
GÖKTE BİRİ VAR
GÖZLERİNDE GÜNEŞ VAR
HOROZ ADAM VE KORSAN
KARŞI PENCERE
KIRIK ŞEMSİYE
KUŞLU KÖY
KÜÇÜK SIRLAR
LODOS YOLCULARI
MAHALLE SİNEMASI
MELO
PEMBE KUŞA NE OLDU
PENGUENLER FLÜT ÇALAMAZ
PUF, PUFPUF, CUF, CUFCUF VE CİNO
PULDAN TAŞTAN LAHANADAN
SAÇLARINDA SORU İŞARETLERİ
SAKIZ KIZIN GÜNLERİ
SEN, BEN, ELMA AĞACI
SICAK ÇİKOLATALI YOLCULUKLAR
SİRK KIZI
ŞARKINI DENİZLERE SÖYLE
TOTO VE ŞEMSİYESİ
TOTO'NUN SINIFI
UÇURTAMAM BULUT ŞİMDİ
VANİLYA KOKULU MEKTUPLAR

DÖRTGÖZ

İçindekiler

Dörtgöz, 9

Rol, 15

Ne Olmuş?, 20

Kömürcü, 22

Çöp, 28

Bu İşten Bir Şey Anlamadım!, 37

Bayramlık, 44

Unutamadığım Bir Gün, 52

Beyaz Elbiseli Kukla, 62

Kiralik Mayo, 74

Sen Kimsin?, 81

Düğme Oyunu, 91

Ufuk Kayboldu!, 98

Dörtgöz

“Babaaa... Bu gözlüğü takmak istemiyorum.”

“Aaaa! Bu da nereden çıktı şimdi? Gözlük çok yakıştı sana.”

“Kandırmaya çalışma beni. Yakışmadığını biliyorum... Şu halime bak... Patlak Gözlü Hafiye! Pimpirik Büyükanne! Öff! Herkes alay ediyor benimle.”

“Şaşkın! Sana öyle geliyor. Belki de gözlükleri olmadığı için seni kıskanıyorlar.”

Babam beni anlamıyor. Anlamaz tabii. Arkadaşlarının çoğu gözlüklü. Onu makaraya alacak, gözlüksüz bir arkadaşı yok. Gözlüksüz sandığım Engin Amca bile iç cebinde gizli bir gözlük taşıyor.

“Yeni adımı öğrenmek ister misin? Dörtgöz. Bak yüzüme. Yüzümde Dörtgöz yazıyormuş. Bakkal çırağı Pire, kuruyemişi Tüy Siklet, karşıdan karşıya geçmesine yardım ettiğim yaşlı teyze bugün Dörtgöz, dediler bana. Bu gözlüğü takmayacağım artık.”

“Hay, Allah! Kim pirelendirdi seni? Bak yavrum, gözlüğünü çıkarırsan gözlerin iyice bozulur, hiç göremezsin.”

“Hıh! Umurumda sanki! Senin yaşına gele-
ne kadar gözlük takmam. O zamana kadar gözlerim bozulacağı kadar bozulsun, gözlük takınca düzelir nasıl olsa.”

“İşte orası hiç belli olmaz. Benim yaşına gelmeyi beklerken kör olabilirsin.”

“Gözlerimi gereksiz yere yormam. Kör mör ol-

mam.”

“Saçmalıyorsun! Doktor Amcana söz vermedin mi? Bir-iki yıl düzenli tak, belki sonra takmana gerek kalmaz, dedi de sen...”

“Yo... iki yıl bekleyemem. Bir gün bile takamam artık. Mahalledeki çocukları bir duysan... Dörtgözden geçtim, camekân, profesör çatlak kafa, miyop tavşan... diye bağırın bağırana. Onları duymamak için kulaklarımı tıkıyor, koşa koşa geçiyorum bizim sokaktan.”

“Doğrusu ya, pirincinin bu kadar suyu kaldırmayacağını bilmiyordum.”

“Ne? Nee?”

“Şey... Bu kadar alingan olduğunu bilmiyordum, demek istedim. Annemin ağzıyla konuştum. Yepyeni bir yüze kavuştun. Bu kötü bir şey değil ki! Herkes yenilik peşinde koşuyor. Kimi kulağına beş küpe birden takıyor, kimi burnunu deldiriyor. Sen de fiyakalı bir gözlük taktın. Bir süre sonra yeni yüzüne arkadaşların da alışır, sen de. Kimse gözlüklü olduğunu fark etmez bile. Yakın arkadaşın, hani şu dişlek çocuk.. Neydi adı?”

“Emre...”

“O yeniliği sever. Omzuna dövme yaptıran o değil miydi? Kim bilir ne beğenmiştir yeni yüzünü!”

“Yaa... Sen öyle san... Dün sokakta karşılaştık. Bana bir bakış attı, boğulacak gibi oldu. Öksürük mü tuttu, gülme krizine mi yakalandı anlayamadım. Koşa

koşa eve girdi. Kapıyı yüzüme çarptı.”

“Seni görmemiş belli.”

“Görmez olur mu? Bal gibi gördü. Ama hastalıklı bir arkadaşı olmasını istemediği için tanımamazlıktan geldi.”

“Ooo... Sen pireyi deve yapıyorsun. Gözlüğün yeni ya, antenlerin ayaktadır şimdi. Bütün mahalle işini gücünü bırakmış, seni konuşuyor sanıyorsun. Yok öyle bir şey!”

“Var... Bu gözlüğü takmayacağım!”

Gözlüğümü masanın üstüne fırlatıp attım.

“Bu kadar akılsız olduğunu bilmezdim. Sen hiç büyük adamların, bilginlerin resimlerine dikkatlice bakmadın mı? Çoğu gözlüklüdür.. Önemli insanlar gözlüklülerin arasından çıkar... Sen de gözlüklüsün ve o şanslı insanlardan birisin.”

Şaşırılmışım. Doğru mu söylüyordu babam?

Hemen ansiklopedimi aldım. Sayfaları hızlı hızlı çevirip büyük adamların resimlerine baktım.

Babam haklıydı. Düşünürler, bilim adamları, ressam, yazarlar, devlet büyükleri... hep gözlüklüydü.

Benim de gözlüğüm var. Hem de bu yaşta.

Gün gelir, büyür, ünlü bir doktor olurum. Teda-
vi edilemeyen hastalıkları bir tek ben iyileştiririm.
Ünüm bütün dünyaya yayılır. Benimle alay edenler,
bir zamanlar aynı mahallede oturduğumuzdan kol-
tukları kabararak söz ederler.

Günlerden bir gün, Emre hastalanır. Hiçbir doktor derdine çare bulamaz. Ölüm döşeğindeyken anesi bir rastlantı sonucu benim adresimi bulur. Kapıma gelir, oğlunu kurtarmam için yalvarır.

Emre beni görür görmez hasta yatağında doğrulur. Geçmişteki suçu hâlâ gözbebeklerinden silinmemiştir. Gözlerini eliyle örter, "Deniz," diye hıçkırarak boynuma sarılır.

Bense buz kadar soğuk, "İsmim Deniz ama sizi

tanımıyorum,” derim.

Onu muayene eder, ilaçlarını yazarım. İyileştikten sonra bana teşekkür etmeye gelir ama gene yüz bulamaz. Elimi çeneme koyar, kim olduğunu düşünüyor muş gibi yaparım. Ne eski arkadaşım olduğunu ne de hastam olduğunu anımsarım. Başımı iki yana ümitsizce sallarım sadece. Emre çok üzülür. Gözlerinden ince ince yaşlar süzülür.

“Keşke iyileşmeseydim...” der, cansız bir sesle.

“Heey, Deniz... Ne yapıyorsun orada? Sesin soluğun kesildi birden.”

“Hiç... Aynaya bakıyordum, baba. Gözlük bana yakıştı, değil mi? Daha berrak görüyorum şimdi.”

Rol

Serap Abla sabahları kapımızı çalmazsa rahat etmez. Güne annemle kahve içerek başlamayı çok sever. Dilinin altında sürüyle öykü taşır. Her sabah bizim evin duvarlarına yepyeni birkaç öykü bırakır. Serap Abla'nın bize geldiğini komşular hemen anlar. Gülüşü, sesi çın çın çınlatır ortalığı.

Bu sabah da beni aynanın karşısında koştururken buldu.

“Ne o?” dedi. “Yangın mı var? Ne diye bağırıp duyuyorsun orada?”

“Rolümü ezberliyorum. Yarın oyunumuzun provası var da.”

“Yıl sonu müsamesesi, ha... Keşke senin yaşında olsaydım şimdi! Çocukken ne çok severdim yıl sonu müsameselerini! Biliyor musun, iyi oyuncuydum ben. Kılıktan kılığa girmeyi pek severdim. Portakalları,

patlıcanları renk renk boyar, giydirir, oynatırdım. Öğretmen de fark etmişti bunu. Her müsamerede en az üç-dört rolü bana verirdi. Onca rolün üstesinden nasıl geldiğime şimdi bile şaşıyorum. Hiç unutmam, bir keresinde hem çamaşırcı kadın hem de sokak satıcısı olmuştum.”

“Yaa...”

“Senin rolün ne?”

“Benim mi? Şeey... Eeee... Biraz karışık... Nasıl anlatsam... Ha! Ben... ben prensesi oynuyorum. En önemli rolü yani.”

“Harika! Seni seyretmeyi çok isterim. Gerçi... Rolün büyüğü küçüğü olmaz ya... Rol, roldür... Şeey... Başka rolün var mı?”

“Aaaa! Olmaz mı? Açılıştaki kendi yazdığım bir şiiri okuyacağım. Müzik grubunda melodika çalacağım. Bale yapacağım. Ayrıca koroda şarkı söyleyeceğim.”

“Oooo... Senin işin benimkinden de zormuş. Çalış, ben seni oyalamayayım.”

Serap Abla gittikten sonra göz ucuyla aynaya baktım. Ayna, al basmış yanaklarımı gösterip gülüyordu. Bunca yalanı bir çırpıda nasıl söyleyebilmiştim!

Ne yapayım? Aslında suç bende değildi ki! Söylediklerim pekâlâ gerçek olabilirdi.

İlk terslik Burcu'nun yüzünden başıma geldi. Hep birlikte bale yapıyorduk. Öğretmen de seyrediyordu.

Bir ara nasıl oldu bilmiyorum, parmağım Burcu'nun gözüne girdi. Sulugözlülük etmese bir şey olmayacaktı. Bastı yaygarayı. Öğretmen de grubu bozdum diye kızdı. Beni balerinler grubundan çıkardı.

Sadece Burcu'yu suçlamamın doğru olmadığını biliyorum. Bu işte babamın da parmağı var. Nasıl mı? Bana doğru dürüst bir melodika alsaydı, şimdi müzik grubunda olabilirdim. Seçmelerde *Neşeli Ol* parçasını çalarken ucuz melodikamın tuşlarından biri pencereden dışarı uçtu. Eksik tuşla çalmaya devam

ettim.

Öğretmen, “Kuyruğu kapıya sıkışmış kedi sesini çıkararak kim!” diye bağırınca kıpkırmızı kesildim. Melodikamı alıp sessizce dışarı çıktım. Bahçede tuşu bulup yerine takana kadar müzik grubuna girecekler seçilmişti bile.

Koroya nasıl olsa girerim, o çantada keklik di-yordum. Aksilikler burada da yakamı bırakmadı. Son elemelerde sesim birdenbire kayboldu. Pencerenin kenarındaki saka kuşunun cik cikleri benimkini bas-tırıyordu. Ağzımı sonuna kadar açtıysam da sesimi bir türlü öğretmene duyuramadım.

Her şey bir yana, aslında yüreğimdeki rol sunu-culuktuktu. Bu rolü de Serdar’ın üçkâğıtçılığı yüzünden kaybettim. Serdar sunucunun yapacağı açılış ko-nuşmasını öğretmenin defterinin arasından gizlice almış. Karşındaki kırtasiyecide fotokopisini çektilirip sezdirmeden yerine koymuş. Bunu yaparken hepimiz bahçedeymişiz. Bir, en yakın arkadaşı Fırat görmüş. O da kimseye söylemedi. Geçen gün şakalaşırken Serdar, Fırat’ın çantasının sapını çekip kopardı. O za-man Fırat deliye döndü. Bahçenin çevresinde bağıra bağıra bu sırrı ele verdi.

Bu kadar basit... Metni önceden ben ezberleyebil-seydim, sunuculuk bana kalırdı.

Battı balık yan gider, diye düşünürken öğretmen içimi ferahlattı. Müsamerede yabana atılmayacak bir

rol verdi bana.

Benim rolüm ne mi? Şey... Aslında küçük ama çok önemli bir rolüm var. Krala atlıların geldiğini haber veriyorum. Şey... Sahnede bir dakika gözüküyorum. Dedim ya, küçük ama çok önemli bir rol bu. Krala atlıların geldiğini haber vermesem, kral kaçamayacak, oyun da saçma sapan bitecekti.

Zaten Serap Abla da rolü büyüğü küçüğü olmaz, dememiş miydi?

Rol roldür.

Bu tanıtım
kopyası
Can Çocuk
okurları için
özel olarak
hazırlanmıştır.

YAŞ

8

9

10

+

Sevim Ak

Resimleyen: Behiç Ak

DÖRTGÖZ

Dörtgözle beklediğiniz öyküler...

Yeşil, mavi, pembe noktalı kelebekler, duvarları süsleyen suluboya resimler, taşlı süsüyle ışıldayan deniz mavisi mayo, bembeyaz bayramlık elbise, uzaktan kumandalı araba, birbirinden şirin civcivler, mavi kapaklı şiir kitabı, daha neler neler... Yaşadığımız dünyaya dair binbir ayrıntı yine Sevim Ak'ın hünerli kaleminden dökülmüş sözcüklerde, birbirinden güzel öykülerde; okumaya doyamayacaksınız...

ISBN 978-975-07-1073-5

9 789750 710735